

İSTANBUL'UN OLİMPİYAT SÜRECİ

Ercan ZORBA

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-049-3

Sayfa ve Kapak Tasarım

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

İstanbul'un Olimpiyat Süreci

Yayıncı Sertifika No

25465

Yazar

Ercan ZORBA

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

DOI

10.37609/akya.1868

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Baron Pierre de Coubertin'in 1896 yılında öncülüğünü yaparak başlattığı modern olimpiyat oyunları bugün 122 yaşındadır. Antik olimpiyatlarda hedef “kazanmak her şey” iken, modern olimpiyatların felsefesinde “hedef katılmak” üzerine kurulmuştur. Günümüzde modern olimpiyatlar spor turizmi kavramının içinde yer almaktadır. Spor turizmi ülkeler ve şehirler için maddi açıdan gelir sağladığı için oldukça önemli olup, ülkeler ve şehirler spor organizasyonlarını alabilmek için kıyasıya bir yarış içindedirler. İstanbul Olimpiyatlara adaylık süreci, 5 Mayıs 1992 T. B.M.M. tarafından oybirliği ile çıkartılan olimpiyat yasası ile başlamıştır. Bu yasa ile Türkiye Dünya üzerinde olimpiyat yasasına sahip olan tek ülke olma özelliğini kazanmıştır. İstanbul'un bu yasa çıktıktan sonra 9. kez olimpiyat oyunlarını alabilmek için başvuru yapması IOC tarafından İstanbul'un kararlılığının ve ciddiyetinin göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Bu kararlılık IOC kriterlerinde belirtildiği gibi ülkenin spora bakış açısını ve spora yönelmesi, geliştirilmesi ve zenginleştirilmesi, tesis sayısının yeterli düzeyde ve kalitede olması, finansal desteğin artırılması, çevre iyileştirilmelerinin planlı yapılmasını sağlayacağı, düşünülmektedir. Fakat olimpiyatlara ev sahipliği yapabilmek için bazı kriterlerin sağlanması ve bunun Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Adaylık kriterleri olarak; “vizyon, konsept ve miras”, “telekominakasyon”, “reklam ve sponsorluk”, “spor ve tesisler”, “çevre ve meteoroloji”, “konaklama”, “ulaşım”, “tıbbi hizmetler ve doping kontrolü”, “emniyet ve güvenlik”, “yasal konular, gümrükler, vize işlemleri”, “hükümet ve halk desteği” ve “finans ve pazarlama” ön plana çıkmaktadır. Bu kriterlerin her biri 10 puan üzerinden değerlendirilerek olimpiyata aday kentin ortalama puanı belirlenmektedir. İstanbul şehri olimpiyatları düzenleyebilmek için, sürekli olarak alt yapısını, tesislerini ve olimpiyat oyunlarını düzenlemek için gerekli olan şartları iyileştirmektedir. İstanbul'un tarihi ve coğrafi konumu bakımından olimpiyat oyunlarını düzenlemesi, şehrin tanıtımı açısından iyi bir fırsattır. İstanbul'un olimpiyat süreci 2000 yılından buyana devam etmekte ve olimpiyat oyunlarını düzenleyene kadar devam edecektir.

Ercan ZORBA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
1. GİRİŞ VE AMAÇ	3
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Spor Turizminin Zirvesi Olimpiyat Oyunları	4
2.1.1. Olimpiyat Oyunlarının Tanımı	4
2.1.2. Antik Olimpiyatlar	5
2.1.3. Modern Olimpiyatlar	6
2.1.4. Modern Olimpiyatların Yapılış Şekillerine Göre Sınıflandırılması.....	8
2.1.4.1. Modern Olimpiyatlarda Yaz Oyunları	9
2.1.4.2. Modern Olimpiyatlarda Kış Oyunları	13
2.2. Olimpiyatlara Adaylık Sürecindeki IOC Raporları	17
2.3. Olimpiyat Oyunlarına Ev Sahipliği Yapma Koşulları	19
2.3.1. Motivasyon, Konsept ve Kamuoyu	21
2.3.2. Siyasal Destek.....	23
2.3.3. Finans.....	23
2.3.4. Tesisler.....	24
2.3.5. Konaklama.....	24
2.3.6. Ulaşım Altyapısı	25
2.3.7. Genel Koşullar, Lojistik ve Deneyim	25
2.4. İstanbul ve Olimpiyatlara Adaylığı	26
2.4.1. Konaklama.....	26
2.4.2. Ulaşım.....	27
2.4.3. Olimpizm ve Kültür.....	29
2.4.4. Sağlık	30
2.4.5. Güvenlik	31
2.5.6. Radyo-TV. ve Basın Hizmetleri.....	33
2.5. Turizm	35
2.5.1. Turizme Konu Olan Seyahat Nedenleri.....	37
2.6. Spor	38
2.6.1. Herkes İçin Sporun (H. İ. S) Tanımı.....	38
2.6.1.1. Herkes İçin Sporun Amacı	39
2.6.1.3. Herkes İçin Yaşam Boyu Spor Eğitiminin Kalitesi ve 2.7. Spor Turizmi	41
2.7.1. Spor Turizmi Çeşitleri	45
2.7.2. Olay Tabanlı Spor Turizmi	45
2.7.3. Aktif Spor Turizmi	45

2.7.4. Nostalji Spor Turizmi	46
2.7.5. Spor Turizminin Çeşitli Etkileri	46
2.7.6. Spor Turizminin Ekonomik Etkileri	46
2.7.7. Spor Turizminin Sosyo- Kültürel Etkileri	47
2.7.8. Spor Turizminin Çevresel Etkileri	47
2.8. Türkiye Turizm İstatistiklerinde Spor Turizminin Durumu	47
2.9. Olimpiyat Oyunları Organizasyonunun Kente ve Ülkeye Katkıları.....	50
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	54
4. BULGULAR.....	57
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	72
KAYNAKÇA.....	84

- Kişi başına düşen milli gelirin üst seviyelere çıkartılması, ülkemizde spor turizmi açısından daha geniş programlar yapılması ve yurtdışında bu programların tanıtılmasıdır.
- IOC' nin belirlemiş olduğu Olimpiyatlara aday kentlerin yerine getirmesi gereken kriterlerin her biri için ayrı bir araştırma çalışması yapılması için teşvik edilmesi.
- 2016'da İstanbul'un Olimpiyatları alamaması durumunda alternatif planların geliştirilmesi,
- Eğer olimpiyatların İstanbul kentine alınması gecikecek olursa İstanbul kentinin nüfus artışı, ulaşım problemleri ve diğer problemleri ele alınarak Olimpiyat yerinin tekrardan gözden geçirilmesi önerilebilir.

Olimpiyatlar dünyada düzenlenen en büyük spor etkinliği olarak tanımlanmaktadır. Olimpiyatları düzenleyen şehir IOC'nin kriterlerini tamamlayarak etkinliği aldığı için şehrin yapısı genel olarak değişmektedir.

Sonuç olarak; 1980'lerde kentler ekonomik ve teknolojik açıdan gelişmişliklerini Olimpiyat, Expo ya da Dünya Kupası gibi mega etkinliklere ev sahipliği yaparak gösterme yolunda ilerlemiştir. Üretimin tüketimin önüne geçtiği bu süreçte, metropoliten merkezler ekonominin yeni dinamosunu oluşturmuştur. Bu da Olimpiyat Oyunları'nı yalnızca bir sportif etkinlik olmanın ötesine taşımaktadır. Olimpiyat Oyunları gibi mega etkinlikler, kültürün küreselleşmesinin temel ifadesi olarak tanımlanmaktadır. Modern toplumlarda, Olimpiyat Oyunları görünürlüğü en fazla olan ve en etkileyici kamusal kültürel etkinliklerdir. Tüm bu bilgiler neticesinde; İstanbul'da yapılacak olan olimpiyat oyunları, şehrin tanıtılması ile birlikte spor turizminin önemli bir parçası haline getirecektir. İstanbul tarihi yapısı ve coğrafi konumu bakımından olimpiyat oyunlarını düzenlemeyi hak etmektedir. Olimpiyat oyunlarını düzenleyebilmek için TMOK 2000 yılından bu yana olimpiyat adaylık başvurusu yapmaktadır. Fakat gerekli kriterleri yerine getiremediği için olimpiyat oyunlarını almaya hak kazanamamıştır. Fakat İstanbul'un olimpiyat aşk'ı bu organizasyonu düzenleyene kadar devam edecektir.

KAYNAKÇA

1. Anadolu Haber Ajansı, 14.01.2004, İstanbul.
2. ARSLANTAŞ, H., (2004), "Türkiye'nin Turizm Stratejisi ve Tanıtım Politikaları", Anatolia Turizm Araştırmaları Derneği, İstanbul.
3. ATABEYOĞLU, C., (1997) "Olimpiyat Oyunlarının 100 Yılında Türkiye", TMOK Belgesel Yayınlar, No:1, İstanbul.
4. CHAFFEE, C., (1997), "Life-Cycle Analysis for Design of The Sydney Olympic Sta-

- dium", Renewable Energy, Vol.10, No:2/3 pp:169-172, Elsevier Science Publishing, Great Britain.
5. CHANG, P.C., SINGH, K.K., (1990), "Risk Management For Mega Events The 1988 Olympic Winter Games", Tourism Management, Vol:8, no:4, February.
 6. CLARK, V., (2000), "Olympic Success for Eye Ticket" Journal of Sport Marketing, Vol:1, No:50, September.
 7. COSTA, L., (1986), Sports For All Past; Present and Future, Olympic Message, No. L6, December, S. L7.
 8. ÇETİNEL, G., (2000), "Dünyadaki Yeni Gelişmeler Işığında Türk Turizmine Öneriler", Anatolia Turizm Araştırmaları Derneği, İstanbul.
 9. DELPY, L. (1988). "An Overview Of Sport Tourism: Building Towards A Dimensional Framework", Journal of Vacation Marketing, 4, 23-28
 10. DE KNOP, P. (1995). "A Figurational Perspective of The Development of Sport Tourism", Paper presentation at the North American Society for the Sociology of Sport Conference, November 1-4. Sacramento, CA.
 11. Devlet Planlama Teşkilatı, "8. Beş Yıllık Kalkınma Raporu: Turizm Bölümü", Ankara.
 12. ERDEM, S., (1991), "Olimpizm ve İnsan Semineri", Başbakanlık ve G.S.G.M. Yayınları, Ankara.
 13. ERKAL, M., (1992), "Sosyolojik Açından Spor", Kutsun Matbaa ve Reklâmcılık Merkezi, İstanbul.
 14. FİŞEK, K., (1985), "100 Soruda Türkiye Spor Tarihi", Gerçek Yayınevi, İstanbul.
 15. GAVCAR, E., (2001), İstatistik Yöntemleri I, Muğla Üniversitesi Basım evi, Muğla.
 16. GIBSON, H., (1998), "Active sport tourism: who participates?" Leisure Studies, 17, 155-170.
 17. GLYPTIS, S., (1982), "Sport and Tourism in Western Europe", British Travel Education Trust, London.
 18. GÜNDOĞAN, N. (2001), "Olimpizm ve Olimpiyat Organizasyonları", Ders Notları, İstanbul.
 19. İÇÖZ, O., KOZAK, M., (2002), "Turizm Ekonomisi", Turhan Kitabevi, Ankara.
 20. KARAKÜÇÜK, S., (1989), "Tarihi ve Politik Yönden Olimpiyat Oyunları", G.S.G.M. Yayınları, Ankara.
 21. KOLUDAR, S., (1988), "Futbolda Antrenörlük ve Eğitim Öğretim İlkeleri", Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
 22. KOMI, P., (1995), "Report on The Meeting With The International Olympic Committee on International Cooperation in The Filled Of Sport For All", Lousanne, 30, Oct.
 23. KOZAK N.(Editör) (1998) "Otel İşletmeciliği: Kavramlar-Uygulamalar", Turhan Kitabevi, Ankara.
 24. KURTZMAN, J., ZAUHAR, J., (2001), "Virtual Sport Tourism", In Hudson, S. (ed) Sport and Adventure Tourism, Haworth Pres, p:293-309, Binghamton, New York.
 25. MAY, V., (1999), "Environmental Implications of the 1992 Winter Olympic Games", Tourism Management, Vol:16, no:4 June.
 26. Mc. INTOSP, P., SABON, A., (1986), "A Sport For All Where From and Where To", Olympic Message, No. L6 p. 34.
 27. PARKS, J., ZANGER, B. & QUARTERMAN, J., (1998), "Contemporary Sport Management", Human Kinetics, Champaign, IL.
 28. PERSSON, C., (2000), "The Olympic Games Site Decision", Tourism Management, Vol:23, p. 27-36, Elsevier Science, Great Britain.
 29. RAYNOUD, J., (1997), "New Survey On Sport Practices 4th", European Academy, Sofia.
 30. REILLY, T.R., (1988), "Travel and Tourism Marketing Techniques", Second edition, Delmar Publishing Inc., Newyork.

31. İstanbul Kentinde Yapılacak Olimpiyat Oyunları Kanunu, 5. Mayıs 1992 ve 21219 sayılı Resmi Gazete, 1 – 4, Ankara.
32. SAĞCAN, M., (1986), "Rekreasyon ve Turizm", İzmir.
33. Spor Gelişim Komitesi., (1987), "Avrupa Konseyinden Haberler", MEGSB Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü. Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Bülteni, Sayı: 2, 5.
34. STANDEVEN, J., & DE KNOP, P., (1999), "Sport Tourism", Human Kinetics, Champaign, IL.
35. STEPHEN D, R., (2001), "Developing Sports Tourism", National Laboratory for Tourism and Commerce, July, Austria.
36. SUNGSOO, P., RAYMOND, C., RICHARD, L. H., (2002), "Summer Olympic Tourist Market Learning From Past", Tourism Management, Vol: 22, No: 2, June.
37. SWART, K., (1998), "Strategic Planning - Implications For The Bidding Of Sport Events In South Africa", Journal of Sport Tourism – Vol: 5, No.2.
38. T. C. Başbakanlık "GSGM: , (1991)"Olimpiyat Oyunlarına Aday Olma Klavuzu", Ankara.
39. TURCO, J., RILEY, & SWART, K., (1996), "Sport Tourism Introduction", Journal Of Sport Tourism, Vol. 3, No. 3, March 15, 1996.
40. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi., (1997), "Olimpik Antlaşma", Ana Basım, Ekim, İstanbul.
41. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, (2002), "Ataköy Olimpiyat Evi", Ana Basım, Ekim, İstanbul.
42. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi., (1997), "TMOK Tarihi", Ana Basım, Ekim, İstanbul.
43. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi., (1997), "IOC 2004 İstanbul Raporu", İstanbul.
44. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi., (2001), "IOC 2008 İstanbul Raporu", İstanbul.
45. Turizm Bakanlığı Yayınları, (2002), "Turizm Kataloğu", Turizm Bakanlığı Yayınevi, Ankara.
46. TÜZÜN, M., (1998), "2000 Olimpiyatlarına Hazırlanan Avustralya'da Rekreasyon ve Fitness Programları", Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt: 3: (2), 31-42.
47. WAITT, G., (2003), "Social Impacts Of The Sydney Olympics" Annual of Tourism Research, Vol:30, No:1, p. 194-215, Elsevier Science, Great Britain.
48. <http://www.arkitera.com/gundem/olimpiyat/pdf/files/2004olimpiyatkonaklamakarsilastirma.pdf>, erişim tarihi: 07.08.2004.
49. <http://www.arkitera.com/gundem/olimpiyat/istanbul2008puanlama03.htm>, erişim tarihi: 11.08.2004.
50. <http://www.arkitera.com/gundem/olimpiyat/istanbul2008puanlama06.htm>, erişim tarihi: 08.07.2004.
51. <http://www.arkitera.com/gundem/olimpiyat/istanbul2008puanlama08.htm>, erişim tarihi: 19.08.2004.
52. <http://www.ekolay.net/haber/haber.asp?PID=213&HID=6&haberID=191924>, erişim tarihi: 30.08.2004.
53. www.die.gov.tr/istatistik.html, erişim tarihi: 01.09.2004.
54. www.ioc.org, erişim tarihi: 27.08.2004.
55. www.olympics.org, erişim tarihi: 16.08.2004.
56. www.olympist.org, erişim tarihi: 30.07.2004.
57. www.olimpiyat.com.tr, erişim tarihi: 11.08.2004.
58. http://www.sabah.com.tr/ozel/olimpiyat79/dosya_79.html, erişim tarihi: 24.08.2004.
59. www.tmok.org.tr, erişim tarihi: 20.07.2004.
60. www.tdk.org.tr, erişim tarihi: 01.08.2004.

61. www.turizmdebusabah.com, erişim tarihi: 07.08.2004.
62. www.turizm.gov.tr, erişim tarihi: 07.07.2004.
63. www.tursab.org.tr, erişim tarihi: 26.08.2004.
64. www.tursab.org.tr/content/turkish/istatistikler/gostergeler/ulkeGruplari.asp, erişim tarihi: 11.12.2004.
65. www.universiadeizmir.org, erişim tarihi: 07.08.2004.
66. http://www.vatanim.com.tr/cat/haber_detay.asp?Newsid=33146&Categoryid=2&aid=0, erişim tarihi: 07.08.2004.
67. http://www.vatanim.com.tr/cat/haber_detay.asp?Newsid=28242&Categoryid=66&wid=91&aid=0, erişim tarihi: 21.08.2004
68. Uluslararası Olimpiyat Komitesi., (2003), "Adaylık Kabul Prosedürü, 2012 Olimpiyat Oyunları" IOC Lozan Kongresi, Şubat, İsviçre.
69. ZAGORIANAKOS, E., (2004), "Athens 2004 Olympic Games' Transportation Plan: a Missed Opportunity for Strategic Environmental Assessment (SEA) integration", *Journal of Transport Geography*, Vol:12, p. 115-125, Elsevier Science, Great Britain.
70. ZORBA, E., MOLLAOĞULLARI, H., AĞILÖNÜ, A., MUTLU, T. O., (1999), "Determining The Similarities and Physical Activities On The Representatives Of Sport For All in Provinces", XI. Balkan Spor Hekimliği Kongresi Özet Kitabı, 26-30 Nisan 1999, Dedeman Hotel, Antalya.
71. ZORBA, E., KÖMÜR, Ş., MİÇOĞULLARI, O. B., (2003), "Comparison And Analysis Of Sportive Recreation / Animation Programmes Between Holiday Villages And 4 – 5 Stars Hotels" Innovation of Higher Education Conference Kiev/ Ukraine, 15–19 Mayıs, 2003.
72. ZORBA, E., MİÇOĞULLARI, O. B., ZORBA, E., TEKİN, A., (2004), "Determination of Sport Tourist Profile of Turkey" Pre-Olympic Sport Tourism Congress, International Sport Tourism Council, Greece Unit, June, Rhodes, GREECE.
73. ZORBA, E., MİÇOĞULLARI, O. B., ZORBA, E., TEKİN, A., (2004), "Sport Tourism in Turkey" Pre-Olympic Sport Tourism Congress, International Sport Tourism Council, Greece Unit, June, Rhodes, GREECE.
74. ZORBA, E., (1999), *Herkes İçin Spor ve Fiziksel Uygunluk*, GSGM Eğitim Dairesi, Ankara.
75. ZORBA, E., TEKİN, A., İKİZLER, H. C., ZORBA, E., MİÇOĞULLARI, O. B., (2004), "Turizm İlkeler ve Yönetimi" Turhan Kitabevi, Ankara.